

Bydgoszcz, 15 lipca 2022 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.IX.431.2.8.2022. AJe/ BR

**Pani
Hanna Gołębiewska
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Sikorskiego 8b
87-850 Chocień**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 i art. 197 b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 447) oraz § 4 i § 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. poz.1477) w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, ul. Sikorskiego 8b, 87-850 Chocień, (zwanym dalej GOPS lub Ośrodkiem) przeprowadzona została w dniach 9 i 16 marca 2022 r. kontrola prawidłowości.

Kontrola przeprowadzona została przez:

- Annę Jeziorską – inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującego zespołem inspektorów,
- Beatę Rożek - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy

na podstawie Upoważnienia Nr 228/2022 z dnia 12 maja 2022 r oraz Upoważnienia Nr 236/2022 z dnia 19 maja 2022 r.

w zakresie:

- realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2020 r. do 23 maja 2022 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia p. Hanny Gołębiewskiej - Kierownika GOPS, rozmowę z asystentem rodziny – p. Anną Jarecką oraz analizę dokumentacji.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zwanej dalej ustawą), pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 ww. ustawy. W Gminie Chocień ww. zadanie realizuje GOPS. Wójt Gminy Chocień, Zarządzeniem Nr 112/12 z dnia 12 kwietnia 2012 r. zlecił Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Choceniu realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 1 grudnia 2020 r., przyjętego Uchwałą Nr XXII/160/2020 Rady Gminy Chocień. W dokumencie uwzględniono realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

[Dowód akta kontroli str. 12-18]

Zadania GOPS ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, z dnia 31 maja 2021 r., wprowadzonym Zarządzeniem Kierownika Ośrodka nr 2/2021. Dokument zawiera w § 6 wyodrębnione w strukturze Ośrodka stanowisko asystenta rodziny, natomiast w § 19 wyszczególnione zadania przypisane ustawowo do ww. stanowiska.

[Dowód akta kontroli str. 19-37]

Burmistrz Gminy Chocień upoważnił Kierownika GOPS - p. Hannę Gołębiewską oraz Zastępcę Kierownika – p. Agnieszkę Mikołajczewską do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych. Stosowne upoważnienie posiadała także poprzednia Kierownik GOPS – p. Ewa Ziółkowska.

[Dowód akta kontroli str. 38-46]

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono zespołu do spraw asysty rodzinnej, co nie stanowi naruszenia zapisu art. 10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art. 176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny,*
- zgodnie z art. 179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

W okresie objętym kontrolą Gmina opracowała 3-letni Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 przyjęty Uchwałą Nr XX/149/2020 Rady Gminy Chocień z dnia 30 września 2020 r.

Celem głównym Programu jest *wsparcie rodzin poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwój systemu wsparcia rodziny skoncentrowanego na realizacji działań profilaktycznych oraz skutecznej interwencji.* W programie zawarto diagnozę wraz z danymi liczbowymi, potrzeby, cele i zaplanowane działania oraz wskaźniki.

[Dowód akta kontroli str. 47-63]

W okresie objętym kontrolą Kierownik GOPS częściowo dopełniła obowiązku złożenia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, zawierając powyższe informacje w „Sprawozdaniu finansowym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Choceniu z realizacji zadań oraz wykorzystania środków finansowych z zakresu pomocy społecznej.” Sprawozdania zostały przekazane w terminie określonym w ustawie. W dokumentach zawarto informacje jedynie o wydatkach związanych ze wspieraniem rodziny, nie ujęto natomiast potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny.

Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika GOPS, sprawozdania są szeroko omawiane na sesjach ambulatoryjnych Rady Gminy, na których przedstawiane są sprawy z zakresu działalności Ośrodka oraz bieżące potrzeby.

Pouczono o konieczności opisywania zagadnienia dot. wspierania rodziny w szerszym kontekście, jak również ujmowania potrzeb w sprawozdaniu.

[Dowód akta kontroli str. 64-82]

W okresie objętym kontrolą GOPS zatrudniał trzech asystentów rodziny:

- p. Annę Jarecką - w ramach umowy o pracę na czas nieokreślony, w okresie od 07 lipca 2017 r. do chwili obecnej (od 19 sierpnia 2019 r. 16 lutego 2020 r. nieobecność z tytułu urodzenia dziecka),
- p. Monikę Leśniewską –w ramach umowy o pracę na zastępstwo, w wymiarze ¼ etatu, w okresie od 01 marca 2019 r. do 17 lutego 2020 r.,
- p. Kamila Latkowskiego – w ramach umowy o pracę na zastępstwo, w wymiarze ¾ etatu, w okresie od 13 czerwca 2019 r. do 17 lutego 2020 r.

Asystenci obejmowali pomocą:

- w 2020 r. - 18 rodzin, w tym 8 przypadków rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,
- w 2021 r. - 18 rodzin, w tym 9 przypadków rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,
- w 2022 r. (do dnia kontroli) – 19 rodzin, w tym 9 przypadków rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd.

z zachowaniem zasady, iż jednocześnie nie współpracował z więcej niż 15 rodzinami.

[Dowód akta kontroli str. 83-84]

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą, zatrudniony asystenci rodziny posiadali wymagane kwalifikacje, zgodne z art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W aktach osobowych asystenta znajdowały się oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 ust. 1 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

W zakresie czynności asystentów uwzględniono wszystkie zadania, wynikające z art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

[Dowód akta kontroli str. 85-86]

W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Gmina Chocień tworzy możliwość podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny, Ośrodek zabezpiecza środki na ten cel.

W okresie objętym kontrolą, asystent nie uczestniczył w szkoleniach, z uwagi na panującą pandemię

[Dowód akta kontroli str. 87]

Praca asystenta rodziny nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie Gminy Chocień, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Ponadto, stosownie do treści art. 17 ust. 4 ustawy, asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Gminę.

[Dowód akta kontroli str. 88]

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Asystent rodziny kierowany jest na podstawie wniosku pracownika socjalnego kierowanego do Kierownika GOPS. Za początek współpracy z rodziną, przyjmuje się podpisanie zgody na współpracę, podpisywanej podczas pierwszej wizyty asystenta w środowisku.

Dotychczas w GOPS nie było przypadków odmowy przyznania rodzinie asystenta.

[Dowód akta kontroli str. 89]

Zbadano dokumentację wszystkich rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą.

Asystent dokumentował swoją pracę poprzez: kartę informacyjną dotyczącą rodziny, plan pracy z rodziną, notatki służbowe, miesięczną kartę pracy, okresowa ocena sytuacji rodziny, kartę monitoringu rodziny. Plany pracy zawierają terminy oraz przewidywane efekty działań.

Asystent rodziny sporządza okresowe oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku, co jest zgodne z art. 15 ust.1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

[Dowód akta kontroli str. 90-98]

Decyzja o kontynuowaniu lub zakończeniu pracy z rodziną podejmowana jest na podstawie danych uzyskanych od pracowników socjalnych oraz dokumentacji asystenta rodziny. Przestanką do kontynuowania współpracy jest nieosiągnięcie zamierzonych celów i konieczność dalszego wspierania rodziny. Zakończenie współpracy z rodziną następuje ze względu na osiągnięcie celów, zaprzestanie współpracy przez rodzinę lub zmianę miejsca zamieszkania.

[Dowód akta kontroli str. 99]

W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem.*

W okresie objętym kontrolą asystent prowadził monitoring funkcjonowania rodziny, po zakończeniu pracy, przez okres pół roku od daty zakończenia asystentury. Asystent prowadzi kartę monitoringu, sporządza notatki służbowe z wizyt.

[Dowód akta kontroli str. 100]

W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest we współpracy ze służbą zdrowia, policją, kuratorami zawodowym i społecznymi. Po rozpoznaniu sytuacji rodziny, podjęte zostają działania mające na celu pomoc w rozwiązaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

[Dowód akta kontroli str. 101]

W zakresie prowadzonego *monitoringu dzieci ze środowisk, w których występuje przemoc oraz jakie służby były zaangażowane w prace na rzecz rodziny.*

W okresie objętym kontrolą, w jednej rodzinie było podejrzenie występowania przemocy. Asystent współpracował z pracownikiem socjalnym, pracownikami szkoły i policją, dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

[Dowód akta kontroli str. 102]

W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3 lit. c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy Chocień nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego. W czasie wolnym dzieci mogą korzystać z oferty świetlic szkolnych, bibliotek oraz z oferty Chocęńskiego Centrum Kultury (zajęcia muzyczne, zajęcia komputerowe, zajęcia taneczne, zajęcia plastyczne, warsztaty z rękodzieła, zajęcia wokalne).

[Dowód akta kontroli str. 103]

W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3 lit. b i pkt 4 lit. c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie Gminy Chocień nie funkcjonowały rodziny wspierające, w związku z tym nie ponoszono kosztów związanych z ich funkcjonowaniem. Dotychczas nie była prowadzona kampania informująca środowisko lokalne o możliwości pełnienia funkcji rodziny wspierającej.

[Dowód akta kontroli str. 104]

W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3 lit. a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- *w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina Chocień zapewniała rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (terapeutycznego, socjalnego, prawnego). Gmina zapewnia poradnictwo prawne w Urzędzie Gminy w Choceniu, możliwość konsultacji z terapeutą uzależnień w punkcie konsultacyjnym. Ponadto mieszkańcy otrzymują informacje dotyczące poradnictwa specjalistycznego na terenie powiatu.

[Dowód akta kontroli str. 105]

W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina Chocień współfinansowała koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2020 r. - wydatkowano kwotę: 160 139,32 zł,
- w 2021 r. - wydatkowano kwotę: 236 293, 40 zł,

- w 2022 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 77 672,52 zł.

Rodziny biologiczne umieszczonych dzieci są lub były objęte wsparciem asystenta rodziny.

[Dowód akta kontroli str. 106-107]

W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 2: *opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.*

Asystent rodziny współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz wychowawcą placówki opiekuńczej w zakresie w zakresie opracowania planu pracy z rodziną.

[Dowód akta kontroli str. 108]

W zakresie koordynacji poradnictwa opisanego w art. 8 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”.

Do chwili przeprowadzenia kontroli do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej nie wpłynął żaden wniosek o koordynację poradnictwa przez asystenta wynikający z ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”.

[Dowód akta kontroli str. 109]

W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina Chocień sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2020 r. w dniu 29 lipca 2020 r.,
- b) za II półrocze 2020 r. w dniu 27 stycznia 2021 r.,
- c) za I półrocze 2021 r. w dniu 30 lipca 2021 r.
- d) za II półrocze 2021 r. w dniu 24 stycznia 2022 r.

Powyższa analiza wskazuje, iż zachowano ustawowe terminy określone w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1195).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami.

---

¹Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen (na podstawie zarządzenia Nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z dnia 11.12.2017, w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli): pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (po przekroczeniu przyjętego progu istotności). Przez uchybienie należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań.

Stwierdzone uchybienie, odnoszące się do realizacji merytorycznych zadań w obszarze działalności GOPS określonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wynika z niedostatecznego stosowania przepisów prawa. Po zrealizowaniu poniżej podanych zaleceń, GOPS będzie wykonywać obowiązujące zadania w odpowiednim zakresie. Osobami odpowiedzialnymi za powstałe uchybienia są, proporcjonalnie do okresu zatrudnienia, Kierownicy GOPS - p. Hanna Gołębiewska oraz p. Ewa Ziółkowska. Działając w oparciu o art. 197 d ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wydano następujące zalecenie pokontrolne:

1. Sporządzać sprawozdania z zakresu realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny wraz z potrzebami w tym zakresie, zgodnie z art. 179. Termin realizacji zalecenia - na bieżąco.

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod nr 1 w dniach 25, 27 maja 2022 r.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia pokontrolnego przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, za potwierdzeniem odbioru.

Na podstawie art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia lub nieuwzględnienia.

W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, o którym mowa powyżej, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od otrzymania stanowiska, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

W przypadku przyjęcia wystąpienia pokontrolnego bez zastrzeżeń, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Ponadto wskazuje się, iż zgodnie z art.198 ust.1 ww. ustawy o wspieraniu rodziny *kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10.000 zł.*

Z up. Wojewody Kujawsko-Pomorskiego

Józef Rumiński
Wicewojewoda